

POLICZYĆ (76) *vb pf*

o jasne.

inf policzyć (22). ◇ *fut* 1 sg policzę (1). ◇ 2 sg policzysz (2). ◇ 3 sg policzy (3). ◇ *praet* 1 sg m policzyłem (1). ◇ 3 sg m policzył (16). ◇ 3 pl m pers policzyli (5). ◇ *imp* 2 sg policz (9). ◇ 2 pl policzcie (2). ◇ *con* 1 sg m bych policzył (1). ◇ 3 sg m by policzył (2). ◇ 3 pl m pers by policzyli (1). ◇ *impers praet* policz(o)no (6), było policz(o)no (1); policz(o)no : było policz(o)no *Leop* (1:1). ◇ *con* by policz(o)no (1). ◇ *part praet act* policzywszy (3).

Sł stp notuje, Cn s.v. zliczyć, Linde bez cytatu.

1. *Obliczyć, zliczyć, porachować kogoś, coś; recensere Miech, Vulg; numerare Vulg, PolAnt; aestimare Mącz; censere a. inire a. recensere numerum, commetiri a. compre(he)ndere numero, digerere in numerum, enumerere, pernumerere, subducere numerum a. rationem, transnumerare Cn [w tym: kogo, co (45)] (46) : MiechGlab 53; A kiedy by chciał policzyć, A całą prawdę pobaczyć, Nalazłby więcej ucisku Niżli sławy, albo zysku. BierRozm 11; Obstańcyelz w okrąg Sion obaczycie mocy yey/ A policzycie wślytki wyeze co są około nyey *LubPs* Nv, K4v; *RejWiz* 100; Itáło sie że offiárowáli Kxiążęthá IfráelŃcy [...] y Vrzednicy nád tymi ktorzy było policzono [qui numerati fuerant]/ dáry przed Pánem *Leop Num* 7/2; Gdy miáltá dobudowano/ Brony z zówierano/ Ítraż po Ítáwiáno/ policzono te ktorzy sie z niewoley náwrócili *Leop 2.Esdr* 7 arg, 1.Reg 11/8, *Num* 1/44, 2.Reg 24 arg, 2, 2.Esdr 7/1, 5; A ták Saul zebrałzy lud policzył gi w Theláim/ y było piezgego ludu dwa kroć Íto tylięcy/ y dziefięć tylięcy ludu z Iudá. *BibRadz* 1.Reg 15/4, 2.Reg 24 arg, 1.Par 23/27; *BielKron* 39, 85v, 99v, 438v; *Mącz* 5a; *RejPos* 200; *RejZwierc* 204v, 237v; Iáko rofkazał Iehowá Moizęszowi/ ták ie policzył wpuftyni Synáyfkiey. *BudBib Num* 1/19, *Ex* 30/12, *Num* 1/18, 2.Reg 24/1; y wywiódł go [Abrahama] Pan Bog známiotku/ y rzekł mu: weyrzy w niebo á poliész [!] gwiazdy ty możęzli: ták będzie plemię twoie. *SkarŻyw* 284; *ActReg* 57.*

policzyć wedle czego (1): Od człowieká dwudzieftu lat y wyłzłsey: wżech zgodnych ku bitwie w Izráelu/ policzcie ie wedle zaftępow ich *BudBib Num* 1/3.

W połączeniu z liczebnikiem głównym (1): przetho [Turcy] byli poráženi ná głowę/ gdzie Muftáfá poiman ze wżemi purpuraty/ zábitych policzyli 15. tylięcy *BielKron* 246v.

Fraza: »trudno policzyć« (1): námnożyło sie doftyc Kácerzow/ z ktorzy káždy Íwą náukę Pímmem y Íłowem Bożym zdobi/ y ták wielki íeft ich iusz poczet/ że ie trudno policzyć. *KuczKat* a2.

Przen (13) :

Zwoty: »drogi i stopy ([czyje]) (a. stopy drog) policzyć« = *wiedzieć wszystko o kimś* (2): *GrabowSet* D4v; Wie P. Bog wślytko co ma być/ y przyłzłe myłli náłze y połtępki wślytki náłze/ iáko Píalm mowi/ y drogi y Ítopy náłze policzył. *SkarKaz* 610b.

»policzyć kości« = *rozciągnąć na krzyżu tak, że uwidaczniają się kości* [szyk zmienny] (2): Złófnicy zdradną rádę przeciw mnye záčzeli/ [...] Zwyceryeli ręce moye Íprzebadáli nogi/ A práwye wślytki kości we mnye policzyli *LubPs* F2; *LatHar* 309.

»policzyć mieczem« = *zabić* (1): A wy którzyłcie opułčili Páná [...] ktorzy Ítáwiáacie Fortunie Ítoł/ y offiáry czynicie ná nim: Policzę was mieczem [numerabo vos in gladio] *Leop Is* 65/12.

»policzyć włos(y) głowy (a. na głowie(-ach)) [czyjej(-ich)] (a. włosy [czyje])« [szyk zmienny] (5): A iáko íam Pan powieðáć raczy/ íz y włosy kazał policzyć ná głowach tych to wiernych íwoich/ áby żaden nie zginął bez íwiétey woley á bez przeżrzenia iego. *RejPos* 329v, 85, 228, [292]; Ale nam wiernym/ nic do tego wízytkiego: żeby nas to dolegáć miáło: poniewaś y włosy náíze Pan policzył. *CzechRozm* 256.

a) Wyznaczyć koniec (3) : Policzył Bog kroleństwo twoie/ y wypełnił go. *Leop Dan* 5/26.

Zwrot: »policzyć dni [czego]« (2): *Mane*, to íeít: Policzył Bog dni kroleństwa twego [Vulg *Dan* 5/26 *numeravit Deus regnum tuum*]/ y wypełnił ie. *PowodPr* 75, 76.

2. Uznać za kogoś a. za coś, zaliczyć, włączyć [kogo, co] (29) :

policzyć za kogo, za jaki (3): Kamień który za nikczemny policzyli [*quem reprobaverunt*] cy którzy budowali/ ten się głową v węgła s ítál *MurzNT Matth* 21/42. Cf »za nie policzyć«, »sobie policzyć«.

policzyć między kogo (a. *Inter aliquam rem*) (10): *RejWiz* 186v; Przyiechawízy do Krolá Portugálíkiego [...] / vkazałem też ííft Krolowi od iego namiestniká/ gðzie go też między złote Rycerze policzył íednego *BielKron* 460v; *RejPos* 61v; day mi mocne íerce ku wycierpieniu męki tey/ a policz mię między wierne ílugi twoie *SkarŻyw* 402, 127, 312, 441; *NiemObr* 172; *GrabowSet* E4; Może też *inter peculatum* policzyć wíciśnienie wízytkiey Korony/ ktore íie dżieie prze niedozorność kontráktow z poítronnymi *PowodPr* 78.

policzyć między kim, między czym (3): SZátá piękna/ kofzulá/ poíciel/ Koń vbrány/ To też może policzyć/ między rokfozámí. *RejZwierz* 135; Was niewiem między którymi policzyć mamy. Bo widzę że tym y owym íolguieicie. *WujJud* 172v; *WujNT* 247 marg.

policzyć z kim (4): A ná żądanie moje wyzwoliłeś duíę moię práwie spádołow ímierci/ á nieraczyłeś mię policzyć zonemi którzy máią być wpuífczeni wítudnią gináczey głąbokóci. *RejPs* 42v; Widząc on ítárfzy Duchá Bożego w młodziéńcu/ y taką żądzá íe^{go} gorącą/ przyiął go/ y z brácią policzył *SkarŻyw* 134; *SkarKaz* 6b. Cf »policzyć w los«.

Zwroty: »policzyć w los [z kim]« (1): Ráczże nas policzyć/ w los z twemi Świętymi *ArtKanc* N19v.

»za nie policzyć« = *wzgardzić, nie uszanować* (1): A trzeba íię bać/ nie tylko áby nam tá część wofzácowanie nie odefzłá/ ale aby wielkiey Boginie Dyány kościołá zá nic nie policzono [*in nihilum reputari*] *BudNT Act* 19/27.

»policzyć w poczet, w liczbę, w poczcie« [szyk zmienny] (4:2:1): *RejPos* 343; Czechowic íepak z tá íektá íwá/ á ná czymże wícey wízelką ííę/ mowy/ y píńania íwego íádzí/ iáko ná tym/ żeby Pánu Chriítuíowi/ oðiáł to czym íeít/ á w Poczet íwoy iego policzywízy *CzechEp* 337, 72; X.K. máło ná tym máiąć/ íz wyznánie/ y nabożeńtvo náíze/ ták iáko mu íię vpodobáło vpítrzył/ y zálecił: ále náoíátetek nas w poczet ludzi naygorízych/ y iáwnie nie cnotliwych policzył. *NiemObr* 150; *SarnStat* 454; O moy namíízy Pánie Iezu Kryíte/ [...] nie íkázuyże mię ná śmierć potępienia wieczného/ [...] ále mię rácz policzyć w liczbę wybránych twoich *SiebRozmyśl* D2; *SzarzRyt* B2v.

»w rząd [kogo] policzyć« (1): my o to íłudzy tve miłóci/ [...] prósimy aby go [*tj. tego młodziéńca*] ráczył przyłącz/ a w rząd dworzanow íwych policzíz *ForCnR* B4.

»[za kogo] sobie policzyć« (1): ktore przód pan Bog dlaych wiary záíprawieðliwe íobie policzi/ tedy ich vczinki zadobre przyimuie *SeklKat* M.

a. *Wziąć pod uwagę, uwzględnić [komu] (1)* : Błogi mąż ktoremu nie policzy Pan grzechu [*cui non imputabit Dominus peccatum*]. *BudNT Rom 4/8.*

3. *Poczytać, przypisać [komu ku czemu] (1)* : Vwierzył Abráhám Bogu/ y policzono [*reputatum est*] mu ku íprawiedliwości. *BudNT Rom 4/3.*

Synonimy: 1. obrachować, porachować, zrachować, zsumować; 2. poczytać, uznać, 3. poczytać, przypisać.

Cf POLICZENIE, POLICZONY

EB